

Kinderwoud beleid Veilig Slapen

Inleiding

Slapen is cruciaal voor de ontwikkeling van jonge kinderen, en daarom zijn de slaapmomenten niet weg te denken uit het standaard dagritme op het kinderdagverblijf. Belangrijk bij het slapen is veiligheid. Dit protocol geeft instructies en richtlijnen voor een veilige slaapsituatie voor de kinderen. Dit protocol is onderdeel van het beleid Veiligheid en Gezondheid.

We maken in dit protocol onderscheid in slapen voor 0-2 jaar en slapen voor 2-4 jaar.

Bij slapen voor 0-2 jarigen is het handelen gericht op groei en ontwikkeling én het voorkomen van wiegendood en het voorkomen van onveilige slaapomstandigheden, zoals verstikking of een val uit bed. De adviezen voor veilig slapen zijn nagenoeg hetzelfde als de adviezen om het risico op wiegendood te verlagen.

Bij slapen voor 2-4 jaar richten wij ons op slapen en rusten en het voorkomen van onveilige slaapomstandigheden.

Alle medewerkers op het kinderdagverblijf, ook invalkrachten en stagiaires kennen de inhoud van dit protocol en handelen volgens de afspraken.

Als basis voor het veilig slapen van 0-2 jaar gebruiken we de kennis van het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ). Het NCJ heeft speciaal voor de kinderopvang een slaapbeleid ontwikkeld. Doel is slapen in een veilige omgeving en de kans op wiegendood zo klein mogelijk te maken.

Richtlijn aantal slaapplekken per leeftijdsgroep

Voor het aantal slaapplekken op een groep wordt een richtlijn geadviseerd per leeftijdsgroep. Hiermee kan een indicatie gegeven worden hoeveel slaapplekken er in normale omstandigheden minimaal op een groep aanwezig zijn.

Bij het inrichten van de slaapkamers worden de bedden zo geplaatst dat je alle kinderen kunt zien. Op elke groep waar kinderen tot 2 jaar slapen, is één evacuatie bed aanwezig.

Horizontale groep van 0- 2 jaar:

- Op groep van 12 kinderen; minimaal 2 slaapkamers met 5 slaapplekken per slaapkamer.

Verticale groep van 0 – 4 jaar:

- Op groep van 12 kinderen; minimaal 2 slaapkamers met 5 slaapplekken per slaapkamer.

Horizontale groep van 2- 4 jaar:

- Op groep van 12 kinderen; minimaal 1 slaapkamer met 6 slaapplekken per slaapkamer.

Zorg bij het inrichten van de slaapkamers dat je de bedden zo plaatst dat je alle kinderen kunt zien. Lukt dit niet, vraag dan advies aan de pedagogisch coach of de manager Facilitair.

Op elke groep waar kinderen tot 2 jaar slapen, is één evacuatie bed aanwezig.

Slapen van 0-2 jaar

Waarom belangrijk?

De wet Kinderopvang stelt: een kindercentrum beschikt voor kinderen tot de leeftijd van anderhalf jaar over een op het aantal aanwezige kinderen afgestemde afzonderlijke slaapruiimte. (*art 1.50 lid 1 en 2 Wet kinderopvang; art 10 lid 4 Besluit kwaliteit kinderopvang*)

Daarom is er voor de kinderen onder de anderhalf jaar op elke locatie een slaapkamer met voldoende slaapplekken voor deze kinderen.

Bij Kinderwoud is het uitgangspunt dat de kinderen van 0-2 jaar in een slaapkamer slapen. We maken hierop een uitzondering voor hele kleine kinderen die vanwege de overgang van thuis naar het kinderdagverblijf tijdelijk in een speciaal gecertificeerd babybedje slapen.

Belangrijk hierin is onder andere de **regelmaat en routine**.

- Houd jonge en nieuwe baby's extra in het oog. Veranderingen in omstandigheden en routine bij baby's kan stress en slaapverstoring veroorzaken, wat een verhoogd risico met zich mee kan brengen op wiegendood.
- Het wennen van baby's en afspraken maken over de overgang van thuis naar kinderdagverblijf is belangrijk. De situatie op het kinderdagverblijf verschilt in vrijwel alle opzichten van die van thuis. Denk hierbij aan een ander slaapritme, andere gewoontes, opvattingen, normen en waarden, ideeën over fysieke nabijheid etc. Stem met de ouder de situatie goed af en maak samen afspraken over hoe de overgang zo soepel mogelijk kan verlopen. Voorkom oververmoeidheid van een baby. Houd het ritme van een baby goed in de gaten en leg een baby op tijd in bed.
- Omdat veranderingen in de routine duidelijk een risico verhogend effect hebben, is het aan te raden om een baby volgens een vaste routine naar bed te brengen. Indien het kind thuis bijvoorbeeld gewend is met een fopspeen te slapen, dan zorg je dat het kind die ook op het kinderdagverblijf meekrijgt.
- Het slaapbeleid van Kinderwoud en de afspraken rond slapen worden bij de intake met ouders besproken. Er worden afspraken gemaakt hoe de overgang van thuis naar de opvang zo goed mogelijk kan verlopen.

Er zijn specifieke veiligheidsmaatregelen die een preventieve werking hebben op het voorkomen van wiegendood:

- Maak het bed kort en met passend beddengoed op, zodat de voetjes vrijwel tegen het voeteneind komen (Zie tekening). Gebruik alleen een slaapzak, lakentje of een dekentje. Sla het beddengoed niet dubbel; een kind kan daar makkelijker onder schuiven.
- Wij volgen het advies van de consumentenbond in het gebruik van slaapartikelen die door de consumentenbond getest zijn en binnen de regelgeving van de kinderopvang vallen.
<https://www.consumentenbond.nl/veilig-slapen>
- Een baby leggen wij nooit op de buik in bed. Zie **Bijzondere situaties**.
- Kinderen worden niet in zijligging neergelegd. Zie **Bijzondere situaties**.
- Kinderen worden niet ingebakerd. Zie **Bijzondere situaties**.
- Kinderen worden niet gefixeerd in bed.
- Zorg voor een goede temperatuur in de slaapkamer. De nek van een baby is een goede graadmeter om te voelen of de baby het te warm of te koud heeft. Een baby die zweet heeft het al gevaarlijk warm. Neem dan gelijk maatregelen, zodat het kind het minder warm krijgt. Pas de kleding of de slaapzak aan, aan de periode en de temperatuur van het jaar van de slaapkamer.

Slapen in een speciaal baby bedje

Voor jonge baby's die moeilijk tot slaap komen in een bed op de slaapkamer, is er een speciaal babybedje dat kleiner van afmeting is en waarin de baby op de groep te slapen gelegd kan worden. Alle afspraken die in dit protocol genoemd worden, gelden ook voor dit bedje.

Aandachtspunten bij het gebruik van het babybedje zijn:

- Laat alleen een baby in dit bedje slapen die nog niet zelf kan draaien. Zodra de baby zelf kan draaien, is het risico aanwezig dat zij op handen en voeten kunnen komen en zich optrekken aan de rand van het bedje, waardoor het bedje niet meer veilig genoeg is.
- Uitgangspunt blijft dat baby's slapen in een bed op een slaapkamer, dus gebruik dit babybedje als een overgang en laat het kind zo spoedig mogelijk wennen aan slapen in de slaapkamer.

- In het Veiligheids- en gezondheidsbeleid van de locatie wordt beschreven waar het babybedje op de groep geplaatst is en hoe de veiligheid geborgd wordt.
- Hang nooit handdoeken, lakentjes of andere zaken over (een deel) van het babybedje.

Slapen en rusten van 2-4 jaar

Slapen

Het uitgangspunt is dat een kind slaapt in een slaapkamer in een gecertificeerd bedje. Hier heeft het de rust van een slaapkamer en is het voor het ritme duidelijk dat er geslapen gaat worden.

Een slaapplek is een gecertificeerd bedje. Dit zijn de dubbelslapers, evacuatiebedjes en de stapelbare peuterbedden. Voor de kinderen die slapen is er dus een gecertificeerde slaapplek. Kinderen van 2 - 4 jaar die gaan slapen in een dubbelslaper, wordt geadviseerd zoveel mogelijk gebruik te maken van het onderste bed. Bij gebruik van het bovenste bed dient in verband met voorkomen van te zwaar tillen, indien mogelijk, een trapje gebruikt te worden, zodat kinderen zelf in het bedje kunnen klimmen. Daarnaast dient gecontroleerd te worden of het dakje goed afsluit.

Rusten

Kinderen van 2-4 jaar die wat ouder worden hebben niet altijd meer de behoefte om te slapen. Zij hebben soms nog wel behoefte aan een moment van rust. We kijken hierbij naar de behoefte van het kind. We stemmen dit af met de ouders van het kind.

Het rusten kan in de groepsruimte waar ook andere kinderen aanwezig zijn die niet meer slapen en die dan bijvoorbeeld een rustige activiteit doen. Rusten kan op een rustige plek in de groep. Het kind kan tijdens het rusten in slaap vallen. Het kind kan dan blijven liggen in de groep.

Afspraken veilig slapen

Klimaat slaapkamer

Zorg dat het niet te warm is/wordt in de slaapvertrekken. De minimale temperatuur in een slaapruijnte is: 15°C en de maximale temperatuur in een slaapruijnte is: 25°C. De aanbevolen slaapkamertemperatuur ligt echter tussen de 15 en 18°C. Neem maatregelen om de temperatuur tussen de aanbevolen temperatuur te houden. Hang eventueel een thermometer op in de slaapkamers om dit te controleren. Tijdens warme zomerse dagen kan de temperatuur in de slaapkamers oplopen. Indien de temperatuur boven de 25°C komt treedt het Protocol Binnen en Buitenmilieu in werking, waarin beschreven staat hoe gehandeld dient te worden op warme dagen. Pas de kleding, slaapzak en het dekentje aan het jaargetijde en de temperatuur van de slaapruijnte aan.

Bedden

Voor de kinderopvang worden er eisen gesteld aan bedden (Warenwetbesluit Bedden en boxen). Alle bedden bij Kinderwoud, inclusief het babybedje, voldoen aan deze veiligheidsseisen.

Kinderen worden alleen in bed te slapen gelegd en dus niet in een kinderwagen, box, wipper of hangwieg. Dit zijn namelijk geen gecertificeerde slaappleatsen voor de kinderopvang. Zo voldoet een kinderwagen niet aan de benodigde veiligheidsaspecten i.v.m. de dikte van de matras, de niet ventilerende zijanten van de platte bak en het niet kunnen waarborgen van permanent toezicht op het kind. We proberen elk kind zoveel mogelijk een vaste slaapplek te geven. Als kinderen van hetzelfde bed gebruik maken, hoeft alleen het hoelaken gewisseld te worden.

Opmaken bedden

We gebruiken alleen artikelen die door de consumentenbond beschreven zijn en als goed worden geadviseerd voor gebruik in de kinderopvang.

- We gebruiken geen matras met plastic hoel. Het matras dient vlak en stevig te zijn.
- Matrasbeschermers met een ventilerende toplaag mogen gebruikt worden om de matras te beschermen. De matrasbeschermer is passend voor de matras.
- Het hoelaken is van (jersey) katoen en goed passend voor de matras, zodat de matras niet kromtrekt. Bij nieuw aan te schaffen hoelaken gaat de voorkeur uit naar Jersey katoen.
- We gebruiken geen dekbedden of dekbedhoezen met een deken erin. Daarnaast mag een dekbedhoe niet als laken gebruikt worden. Dit is gevaarlijk in verband met verstikkingsgevaar. We gebruiken naast de slaapzak eventueel een katoenen laken óf een katoenen deken. Zodra het laken of deken gaat raffelen, wordt deze vervangen door een nieuw exemplaar.
- Kinderen vanaf 2 jaar mogen in een slaapzak slapen, maar dit hoeft niet. Overleg met de ouders wat wenselijk is. Gebruik hiervoor een veilige (grote) slaapzak.
- Elke locatie heeft een aantal slaapzakken voor kinderen van 0 tot 2 jaar en voor kinderen ouder dan 2 jaar.
- We gebruiken geen kussens, hoofd- en zijwandbeschermers. Dus ook geen hydrofiele luier op de plek waar het hoofd van de baby komt te liggen om kwijl en spuug op te vangen.
- We gebruiken geen tuigjes.

- We gebruiken geen babynestjes.
- Er bevinden zich geen voorwerpen van zacht plastic in of aan het bedje.

Wat heeft het kind aan en mee in bed

- Kinderen van 0 tot 2 slapen in een (baby)slaapzak: wij gebruiken slaapzakken met katoenen stiksels. De slaapzak is goed passend d.w.z. dat hals- en armopeningen niet zo ruim mogen zijn dat een baby in de zak kan verdwijnen en dat er in de zak voldoende ruimte is voor vrij bewegen van de benen.
- Bij gebruik van een (baby) slaapzak is extra beddengoed (laken of dunne deken) over het algemeen niet nodig. Bij een dunne slaapzak kan eventueel nog een katoenen laken of dunne deken gebruikt worden.
- Pas de kleding van de kinderen aan op de temperatuur in combinatie met de dikte van de slaapzak. (T-shirt met (lange) mouwen of een rompertje).
- Een veilige slaapzak, met of zonder (afritsbare) mouwen, sluit met een rits naar de onderzijde toe (zodat de baby er niet zelf bij kan). We gebruiken een slaapzak met de rits aan de voorkant en niet andersom, aangezien anders de achterkant van de slaapzak in de nek van het kind kan gaan snijden.
- Kinderen vanaf 2 jaar mogen ook in een pyjama slapen.
- Er mag één veilige knuffel mee in bed voorzien van een CE-keurmerk en passend bij de leeftijd. Voor kinderen tot 1 jaar wordt onder een veilige knuffel verstaan; een knuffeldoekje zonder plastic (knisper)laagje of een andere kleine knuffel (< 30 cm) liefst zonder vulling waar het kind niet in verstrikt kan raken. Vanaf 1 jaar is de kans op verstikking en verstriking veel minder aanwezig en op die leeftijd hechten kinderen zich vaak aan een specifieke knuffel. Deze mag vanaf 1 jaar mee in bed.
- De volgende zaken mogen niet mee in bed:
 - Mutsjes en sokken* aan in bed.
 - Sieraden (m.u.v. oorbelletjes), speldjes en haarelastiekjes (bij kinderen met cornrows en vlechtjes (incl. kraaltjes) in bijv. kroeshaar hoeven de elastiekjes niet verwijderd te worden).
 - Koordjes: bijvoorbeeld geen capuchons, of kleding met koordjes eraan in bed.
 - Fopspenen aan een koord dat langer is dan 10 cm.
 - Slaapzakjes zonder armsgaten.
 - Slaapzakjes met nylon stiksels. De stiksels mogen niet van nylon zijn omdat deze bij losraken het vingertje kan afknellen.
 - Gewatteerde katoenen slaapzakjes in combinatie met een dekentje, om te voorkomen dat een kind het te warm krijgt.
 - Bijzondere aandacht voor kinderen met kralen in hun haar gevlochten. Controleer altijd voordat het kind naar bed gaat of deze nog stevig in het haar zitten. Wanneer de pedagogisch medewerker kralen in het haar te gevaarlijk vindt, worden de kralen verwijderd.

*Voor buitenslapen: zie afspraken buitenslapen.

Gebruik maken van slaapkamers bij een andere groep

Gebruik maken van slaapkamers van andere groepen willen we zo veel als mogelijk voorkomen.

Bij incidenteel gebruik van slaapkamers van andere groepen dient het toezicht en de verantwoordelijkheid duidelijk gecommuniceerd te worden met de pm'ers van de andere groep door de pm'ers zelf.

Wie doet de 15 minutencheck, hoe te handelen bij wakker worden van het kind en afspraken bij eventuele ontruiming.

Bij structureel gebruik van slaapkamers van andere groepen dient overleg plaats te vinden met de CM'er. De volgende punten moeten worden besproken en de werkwijze en borging moeten in het Veiligheids- en Gezondheidsbeleid van de locatie worden vastgelegd; de 15 minutencheck, hoe te handelen bij het naar bed brengen en ophalen van het kind en afspraken bij eventuele ontruiming.

Toezicht houden

De volgende afspraken zijn er met betrekking tot het toezicht houden:

- Uitgangspunt is dat gebruik gemaakt wordt van een babyfoon of beeldcamera op de niet aangrenzende slaapkamers. Alleen met toestemming van de clustermanager kan hiervan worden afgeweken en dient de uitwerking van het vierogenprincipe nader beschreven te worden in het locatiewerkplan bij kopje Veiligheid en Gezondheid. Voor aangrenzende slaapkamers wordt een babyfoon gebruikt en/of de slaapkamerdeur opengelaten bij het naar bed brengen/halen van kinderen.
- Kijk als je een kind naar bed brengt ook in de andere bedjes of de kinderen veilig slapen (ademhaling, gezichtje vrij, geen buikligging, etc.).
- Houd kinderen die niet in slaap kunnen vallen goed in de gaten en stel het kind op zijn/haar gemak.
- Controleer regelmatig (om het kwartier) bij voorkeur in de slaapkamer. Vooral wanneer door het raampje in de deur geen zicht op alle bedden is. Alléén als je elke 15 minuten op een camera en/of door het (deur)raam het kind goed kunt zien en zo kunt checken of het rustig ademt en goed ligt, dan hoeft je niet naar binnen in de slaapkamer.
- Zorg dat je altijd in de buurt van de slaapkamer bent als er kinderen slapen. Wanneer je even de groep verlaat, neem je te allen tijde een babyfoon mee, wanneer er geen pm'ers in de groepsruimte achterblijven.

Bijzondere situaties

Buikligging

Uit onderzoek is gebleken dat het risico op wiegendood bij buikslapen 4 tot 5 keer zo hoog is. Het is dus veel veiliger de kinderen op hun rug te laten slapen. Voor de veiligheid van het kind en onze medewerkers laten we kinderen dus alleen op de rug slapen.

Wanneer een kind tijdens de slaap naar de buik rolt, leg je het kind weer op de rug terug. Terugdraaien is bij een baby die gezond is, die in goede conditie is, motorisch goed ontwikkeld is en zich probleemloos kan omdraaien niet meer nodig.

Er zijn bepaalde (aangeboren) afwijkingen waarbij buikligging door een medisch specialist wordt geadviseerd. Alleen met een ondertekende schriftelijke medische verklaring van een medisch specialist (kinderarts, kinderfysiotherapeut) mag buikligging toegepast worden. Ouders dienen hiervoor het formulier F002 "Verklaring voor het toepassen van buikligging, zijligging en inbakeren of een andere slaapmethode" in te vullen, te ondertekenen en met een ondertekende medische verklaring van specialist bij de mentor van het kind in te leveren. De mentor noteert in Konnect bij de kindnotities dat buikligging is toegestaan. Vervolgens wordt het formulier F002 en de adviesbrief veilig opgeborgen op de locatie.

Zijligging

Zijligging geeft een groter risico op wiegendood. Kinderen kunnen makkelijk van de zij naar de buik doordraaien met alle gevolgen van dien. Zijligging wordt niet meer geadviseerd. Daarom laten we kinderen niet op de zij slapen bij Kinderwoud. Ook niet met behulp van een zijligkussen of ander hulpmiddel. Alleen met een ondertekende schriftelijke medische verklaring van een medisch specialist (kinderarts, kinderfysiotherapeut) mag zijligging toegepast worden. Ouders dienen hiervoor het formulier F002 "Verklaring voor het toepassen van buikligging, zijligging en inbakeren of een andere slaapmethode" in te vullen, te ondertekenen en met een ondertekende medische verklaring van specialist bij de mentor van het kind in te leveren. De mentor noteert in Konnect bij de kindnotities dat zijligging is toegestaan. Vervolgens wordt het formulier F002 en de adviesbrief veilig opgeborgen op de locatie.

Inbakeren

Inbakeren brengt extra veiligheidsrisico's met zich mee. Daarom worden kinderen bij ons niet ingebakerd. Alléén met een ondertekende schriftelijke verklaring van een medisch specialist (kinderarts, kinderfysiotherapeut) of een ondertekende adviesbrief van het consultatiebureau mag inbakeren toegepast worden. Ouders dienen hiervoor het formulier F002 "Verklaring voor het toepassen van buikligging, zijligging en inbakeren of een andere slaapmethode" in te vullen, te ondertekenen en samen met een ondertekende verklaring van een specialist of een ondertekende adviesbrief van het consultatiebureau bij de mentor van het kind in te leveren. (zie F001 Afspraken over slapen tussen Kinderwoud en de consultatiebureaus). De mentor noteert in Konnect bij de kindnotities dat inbakkeren is toegestaan. Vervolgens wordt het formulier F002 en de adviesbrief veilig opgeborgen op de locatie.

Daarnaast wordt alleen gebruik gemaakt van inbakerdoeken van het merk Pacco of Boelie Originals; deze doeken voldoen aan de richtlijnen van veilig slapen. Ouders schaffen deze doeken zelf aan voor het gebruik op de kinderopvang.

Inbakeren op de kinderopvang kan alleen door pedagogisch medewerkers gedaan worden die hiervoor instructies hebben gehad en een geldig certificaat hebben.

Op het moment dat ouders aangeven dat hun kind moet worden ingebakerd, neemt de mentor contact op met de Pedagogisch coach voor de verdere procedure.

Een kind wordt niet ingebakerd indien het kind:

- ziek is of koorts heeft;
- een ernstige luchtweginfectie heeft;

- de afgelopen 24 uur een vaccinatie heeft gehad;
- ouder is dan zes maanden.

Inbakeren moet worden gezien als een tijdelijk hulpmiddel om op eigen kracht te leren inslapen en doorslapen. Het inbakeren wordt afgebouwd als het kind tussen de 4 en 6 mnd. oud is. Daarnaast geldt dat bij kinderen ouder dan 3 mnd. of bij kinderen die al vroeg kunnen draaien we de armen vrijlaten bij het inbakeren.

Er zijn ook slaapzakken die als 'inbakerslaapzak' worden verkocht. Deze zijn niet strak genoeg om een kind echt in te kunnen bakeren. Deze slaapzakken kunnen wel helpend zijn bij kinderen die moeilijk inslapen door motorische onrust of huilen. De armen zitten wel in de slaapzak, maar niet strak tegen het lichaam. Je sluit ze met een rits.

Alleen op verzoek van ouders kan het consultatiebureau i.p.v. gebruik van een inbakerdoek het gebruik van een inbakerslaapzak adviseren. Maar ook hiervoor geldt dat de ouders het formulier F002 dienen in te vullen, te ondertekenen en samen met een ondertekende adviesbrief van het consultatiebureau bij de mentor van het kind in te leveren. De mentor noteert in Konnect bij de kindnotities dat een inbakerslaapzak is toegestaan. Vervolgens wordt het formulier F002 en de adviesbrief veilig opgeborgen op de locatie.

Alleen het merk 'Puckababy Original mini' is geschikt voor structureel gebruik bij kinderen tot 6 maanden oud op de kinderopvang. Het gebruik moet ook bij 6 maanden stoppen. Dit is een inbakerslaapzak voor kinderen van 3 tot 6 maanden, waarbij de armen kunnen worden opgesloten. Met een rits maak je de armsgaten vrij en kunnen de armen van de baby uit de zak. Gebruik deze slaapzakken bij baby's ouder dan 3 maanden alleen met de ritsgaten open en de armen vrij.

Gebruik van de merken 'Woombie', 'Ergococoon' en 'Puckababy Original Piep' op de kinderopvang kan veilig voor kinderen tot 3 maanden oud. Daarna kan dit alleen als ouders en kinderopvang afspraken hebben gemaakt over het afbouwen van het gebruik vanaf dat het kind 3 maanden oud is.

Bij gebruik van de inbakerslaapzakken dient de bijbehorende handleiding van het betreffende merk slaapzak te worden gevolgd.

Het merk 'Sleepywings' is niet veilig, het gebruik daarvan wordt afgeraden.

Accessoires voor in bed

Ouders komen soms met verzoeken om attributen in het bed van het kind te leggen bijvoorbeeld een kussen ter voorkoming van scheefhoofdigheid. We gebruiken in ieder geval geen kussens, hoofd- en zijwandbeschermers. Bij andere verzoeken, wordt altijd de website van de consumentenbond geraadpleegd (<https://www.consumentenbond.nl/veilig-slapen>). Als daar het advies staat dit niet te gebruiken dan doen we dit nooit. Als het artikel niet vermeld staat, gebruiken wij het ook niet. Deze attributen verhogen het risico voor het kind. We gebruiken het ook niet als ouders willen tekenen voor gebruik. We blijven in elk geval, ook met een ondertekend formulier door de ouders, zelf verantwoordelijk als er iets gebeurt met het kind.

Overige uitzonderingen

Er kunnen zich altijd situaties voordoen waarin dit protocol niet voorziet en waarbij maatwerk nodig is voor een kind. Bijvoorbeeld wanneer op basis van medische gronden een bepaalde handelwijze nodig is ten gunste van het kind. In dergelijke situaties overlegt de mentor/ pm-er altijd met de clustermanager en wordt de procedure uitvoeren medische handeling gevolgd.

Buitenslapen

Achtergrond buitenslapen

In Scandinavische landen is het heel gewoon dat kinderen buiten slapen. Kinderen die buiten slapen maken door het zonlicht meer vitamine D aan. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen die buiten slapen minder last hebben van verkoudheid. Dit omdat de luchtkwaliteit buiten vaak beter is dan binnen. Veel kinderen slapen buiten rustiger, dieper en langer.

Buitenslapen bij Kinderwoud

Bij meerdere locaties van Kinderwoud kan gebruik gemaakt worden van buitenbedden. Buiten slapen is iets extra's; er kan immers niet onder alle weersomstandigheden worden buiten geslapen. Alle buitenbedden bij Kinderwoud voldoen aan de wettelijke eisen voor bedden in de kinderopvang. Kinderen slapen alleen in een buitenbed als ouders daar schriftelijke toestemming via het Ouderportaal voor hebben gegeven.

We laten baby's in kleine stapjes wennen aan het buiten slapen. We beginnen bij één slaapje op een dag buiten, en verhogen dit eventueel geleidelijk naar twee slaapjes.

Afspraken rondom het buiten slapen

- In het RIE-lijsten wordt het buitenslapen meegenomen. Indien afgeweken wordt van het protocol Veilig Slapen, wordt in het Veiligheid- en Gezondheidsbeleid van de locatie beschreven hoe de veiligheid van de kinderen wordt geborgd.
- Baby's tot 1 jaar mogen niet langer dan 3 uur buiten slapen, omdat geleidelijke afkoeling stress doet toenemen.
- De buitenbedden worden alleen buiten gebruikt en staan op een vlakke ondergrond.
- De buitenbedden staan op een beschutte plek en niet in de felle zon. Voor het creëren van een schaduwplek voor de buitenbedden kan o.a. gebruik gemaakt worden van een parasol en/of schaduwdoek.
- De buitenruimte is niet direct toegankelijk voor mensen van buitenaf, bijvoorbeeld door de omheining van een hek.
- Ouders zijn ingelicht over het gebruik van buitenbedden tijdens de intake en hebben toestemming gegeven dat hun kind in een buitenbed mag slapen. Dit doen zij door in het ouderportaal Konnect/toestemmingen hiervoor schriftelijk toestemming te geven.
- Er is zowel vanuit de groepsruimte als vanaf de buitenruimte voldoende toezicht op het buitenbed en op het kind dat erin ligt.
- Ventilatieopeningen en raampjes van het buitenbed worden niet afgedekt. Zet het dakje open, hou het gaas van het bedje vrij.
- Het bed wordt niet met de gaaszijde tegen een blinde muur aangezet.
- De buitenbedden worden voor gebruik gecontroleerd. O.a. of het horrengaas nog heel is. Als het horrengaas kapot is wordt het buitenbed niet gebruikt.
- De kinderen worden gekleed voor het slapen in het buitenbed (hierbij rekening houdend met de seizoenen). Afhankelijk van de weersomstandigheden kan het kind een goed passend mutsje dragen (het kind mag geen capuchon op) en/of sokken aan. Kinderen slapen bij voorkeur in een vier-seizoenenslaapzak die goedgekeurd is voor buitengebruik. Ook bij het buitenslapen worden de maatregelen ter voorkoming van

warmtestuwing in acht genomen.

- Bij een buitenbed kan geen babyfoon worden gebruikt. Een apparaat in bed brengt risico's met zich mee. Het houden van voldoende toezicht is daarom nadrukkelijk óók van toepassing op de buitenbedden. Controleer de buitenbedden regelmatig (ongeveer om het kwartier) als er een kind ligt te slapen.
- Bij het buiten slapen worden dezelfde preventieve maatregelen gehanteerd ter voorkoming van wiegendood dat is omschreven onder beleid slapen 0-2 jaar van dit protocol.
- De matrassen van de buitenbedden worden na gebruik standaard binnengehaald. De reden hiervoor is dat op deze manier voorkomen wordt dat de matras klam wordt, onderhevig zijn aan de weersomstandigheden 's nachts of aan vandalisme. Buitenbedden zijn kwetsbaarder dan binnenbedden. Als ze defect zijn levert dit direct gevaar op voor het kind. Als ze vochtig zijn van binnen is er geen sprake van een gezonde slaapplek.
- In het schoonmaakrooster is opgenomen wanneer de buitenbedden worden schoongemaakt. In ieder geval wordt het bedje iedere keer voor gebruik aan de binnenkant droog gemaakt.

Er zijn geen richtlijnen over de temperatuur wanneer een kind wel of niet buiten kan slapen, omdat er meerdere factoren van invloed zijn. Bij de volgende weersomstandigheden wordt er geen gebruik gemaakt van de buitenbedden:

- Mist (vocht)
- Harde (ruk) wind (omwaaien en tocht)
- Felle zon en zeer warm weer, tenzij het bed in de schaduw kan staan (warmtestuwing)
- Regen, tenzij het niet kan inregenen
- Strengse vorst, zeker in combinatie met wind (gevoels-)temperaturen onder -10 graden.

Wanneer een kind ziek of niet fit is, wordt een afweging gemaakt of slapen in een buitenbed verantwoord is. De pedagogisch medewerker overweegt daarom altijd met de ouders en clustermanager of het gebruik van de buitenbedden wel of niet verantwoord is. Bij twijfel wordt er geen gebruik gemaakt van de buitenbedden.

Bijlage 1 Wiegendood

Wat is wiegendood?

Wiegendood, of Sudden Infant Death Syndroom (SIDS), is het plotseling overlijden van een ogenschijnlijk gezonde baby, in de regel tijdens een slaapperiode. De meeste sterfgevallen doen zich voor in de eerste 6 levensmaanden. Na 12 maanden komt het nog nauwelijks voor. Wiegendood komt meer voor bij jongetjes dan bij meisjes. Ook te vroeg geboren baby's en baby's met een (heel) laag geboortegewicht blijken een verhoogde kans te hebben op wiegendood. Het aantal gevallen van wiegendood is in ons land de afgelopen 10 jaar flink gedaald. De laatste jaren blijft het aantal stabiel. De voorlichting en preventiemaatregelen die sinds de jaren '80 zijn ingevoerd hebben daar zeker toe bijgedragen.

Risicofactoren wiegendood

- Vroeggeboorte.
- Buikslapen. Een baby slaapt het veiligst op zijn rug. Een baby op de buik te slapen leggen (waar dan ook; in een box, een bedje etc.) maakt het risico op wiegendood wel 4 tot 5 x groter dan gemiddeld. Als een baby ouder wordt, gaat hij draaien. Een baby kan gemiddeld met 5 maanden draaien. Draaien naar de buik in de fase waarin de baby daarmee nog geen of nauwelijks ervaring heeft opgedaan, levert een risicomoment of –periode op. Extra waakzaamheid in deze periode is dus van belang.
- Warmtestuwing. Onder baby's die overlijden onder het beeld van wiegendood speelt het té warm hebben een rol. Door kou komt dit zelden voor. Dekbedjes of dekentjes in een dekbedhoes zijn bijvoorbeeld veel te warm voor een kind tot 2 jaar.
- Uitwendige adembelemmering (verstikking).
- Onveilige slaapplek (bijvoorbeeld niet slapen in een bed)
- Veranderingen in de dagelijkse routine.
- Gebrek aan toezicht.
- Rokerige omgeving.
- Oververmoeidheid.

Helaas komt het in Nederland ook incidenteel voor dat een baby in een kinderdagverblijf overlijdt onder het beeld van wiegendood. In onze kinderdagverblijven spannen we ons in om het risico hierop zo klein mogelijk te maken.